

iz kamenja naredili zlato! (Živahna pohvala in ploskanje na desnici. — Govorniku se od mnogo strani čestita.)

Drugi govornik tega dneva dr. Pickert obračal se je posebno zoper svojega predgovornika kneza Lichtensteina, je skušal smešiti nemško-konservativno stranko, očitajoč ji, da se v prvi vrsti imenuje katoliško, dalje avstrijsko in konečno še le „tudi nemško“. Dalje govori o razmerah na Českem. očita sedanji vladi, da si je nakopala splošno nezadovoljnost; dalje govori o jezikovni naredbi za Česko, se spominja grof Hohenwartove poskušnje naši državi podati obraz slovanski, in sklepa z nado, da tedaj, ko bo nemško ljudstvo po svoji veliki večini edino v duhu narodnosti ne bode nobenemu avstrijskemu ministerstvu več mogoče vladati brez Nemcev ali celó proti njim.

Tretji govornik Čeh Tonner zavračal je v daljnem govoru prejšnje govornike, ki so ojstrino govorov obračali proti česki stranki, proti českemu namestniku Krausu in proti sedanji vladi, pečal se je tedaj posebno z govorniki Eigner, Hallwich. — Ta poslanec je celó trdil, da se Nemcem na Českem slabeje godi, kot Nemcem v ruskih pokrajinah krog izhodnega morja. Na to zavrnil ga je Tonner s prošnjo, da naj se vendar tje poda na pot in naj poskusi tam, kjerkoli javno napadati vladó belega cara in jo tako debelo psovati, kakor je to storil minuli petek z avstrijsko vlado in radoveden bi bil ga potem pozdraviti, kakošnega obraza bi se potem pač nazaj vrnil. (Veselost na desnici.)

Posebno oistro šibal je govornik početje Nemcev na Českem, obrnil se je posebej zoper Hallwicha, ki je Čehom očital romanje v Moskvo. Tonner je na to očitaje tako odgovoril:

„Kaj pa imate romarjem v Moskvi očitati, morebiti to, da jih je c. kr. poslanik najvišjemu dvoru v Petrogradu predstavil.

Imejte, gospoda moja, pred vsem dobroto, ter izlecite najprej brun iz lastnega očesa, in manj se brigajte za pezdí o očesu svojega soseda (prav res! na desni).

Vprašam Vas: Jeli se je zgodilo, da se je c. kr. profesor peljal k občnemu zboru nemškega šolskega društva na Nemško, da je tam grozovito tožil o strašanskem tlačenju, in tako rekoč javkal za pomoč in usmiljenje.

Jeli se je zgodilo, da se je pri neki vožnji k svečanosti turnarjev še na avstrijskih tleh črno-rumena državna zastava raztrgala. (Poslanec Strache: Ni dokazano.)

Jaz nisem bil zraven, pa to smo brali, ne v českíh, temveč v nemških časnikih. Tudi o tem bi Vam mogel poročati, kaj je eden gospodarjev pri oni svečanosti govoril. To sicer ni dokazano, toda po posnetkih iz Bonnske „Deutsche Reichszeitung“ in pa iz „Germanie“ vendar ni lahko mogoče dvomiti na resničnosti te izpovedbe, da se je baje eden naših nemških rojakov izrazil, da avstrijskemu cesarju nasproti izpolni svojo dolžnost, nemškega cesarja in kancelarja pa ljubi. (Čujte, čujte! na desni.) Poslanec Strache: To naj bi bil jaz rekel! pa to je laž! — Berem samo iz nemških časnikov. (Strache: Pa to je lažnjiv citat! Klici na desni: Dajte mir!). Jaz se še nikdar nisem smatral za velikana, in se tudi v tem trenutku ne smatram za tacega, toda, verujte mi, da sem uže tako daleč kot Marjanski vojak in da se po kričanju in vpitju Cimbrov in Tevtonov ne dam strašiti. (Prav dobro! in veselost na desni.)

Konečno se je (poluradni) „Norddeutsche Zeitung“ potrebno zdelo vmes seči in se je morala nekoliko krčiti nasproti presílnemu ponujanju ljubezni.“

Sploh zanimivo je, kako je Tonner zavrnil Pickerta, kateri, kakor znano, spada v vrsto najojstrejših govornikov. Rekel je:

„Zdaj še gospod poslanec Pickert, kateri — spoznati moram — v svojem govoru ni spolnil mojega pričakovanja. Pričakoval sem namreč veliko ojestrejšega glasú.

Po pravici moram spoznati, da nisem nikdar žalosten, kedar kateri izmed gospodov ojestrejšega ali najojstrejšega glasú besedo poprime; to v nekem oziru več izdá, kot 20 govorov od naše strani. (Veselost na desni.)

Očitaje Pickertovo, da se vlada Taaffejeva pusti od desnice naprej riniti, zavrnil je Tonner z odgovorom: „Zagotavljam Vas, gospoda moja, da se v tem oziru z njim ne dá nič opraviti, in njegov tovariš, denarni minister, to Vas lahko zagotavljam, gospôda, našim pravičnim zahtevam nasprotistavlja strašansko stiskavost, in vendar se trdi, da se gospodje pusté naprej riniti. To je bilo v prejšnjih časih, za čas Vašega vladanja pa vse drugače, ko se je eden ministrov javno v državnem zboru izrazil: Ako bi prišli do boleznega prepričanja, da stranki več ne koristimo, vedeli bomo, kaj nam storiti.

Zadnji govornik tretjega dneva, Tomaščuk, govoril je najprej obširno o številkah državnega proračuna, dalje je pa segal v vsakovrstna politična in narodna vprašanja, o katerih znamo prilično še posebej spregovoriti.

Četrty dan splošne budgetne razprave

bil je eden najzanimivejših vse te razprave, govoril je ta dan v imenu vlade minister Dunajevski, dalje moravski Čeh dr. Žaček, dr. Herbst in grof Clam-Martinic.

V ponedeljek bila je prva večerna seja. Obravnaval se je državni proračun finančnega ministerstva; govorilo je več govornikov obeh strani, pa tudi minister Dunajevski segel je v razpravo.

Štajerski Foregger predložil je v imenu nemškega kluba štiri načrte postav zadevajoče tiskovine, in to: a) načrt nove tiskovne postave po izgledu nemške tiskovne postave; druga postava ima namen, odpraviti kolek časnikov; c) tretji načrt vreduje dolžnost pričevanja in odpravi sedanjo objektivno postopanje; d) četrty načrt obrača se zoper zlorabo tiskovin.

Včeraj zopet ni bilo večerne seje, ker se je izrekoma davkovskemu in budgetnemu odseku hotelo pustiti nekaj časa, da dovrši svoje uže pričete naloge.

Dalje namerava pa se do konca budgetne razprave delovati v dnevnih in večernih sejah.

Naši dopisi.

Z Dunaja 3. aprila. (Mestne volitve; državni zbor.) Letošnje volitve za mestni odbor bile so zato bolj pomenljive, ker so pri teh prvič volilno pravico imeli petakarji, od katerih so si posebno demokratični in protijudovski krogi mnogo obetali. — Kolikor sem priliko imel govoriti ravno s kolovodji demokratične stranke, se petakarji niso skazali za tako zanesljive pristaše njihove, kakor so si poprej obetali. Trdilo se mi je, da so ravno petakarji najbolj odvisni ljudje. Ker premožni niso, so vsakovrstno odvisni od premožnejših, katerim ali oddajajo svoje izdelke, ali pri katerih dostikrat tudi na upanje dobivajo gradivo za svoje izdelke ali blago za svojo malo kupčijo, ali sicer zaslužek ali

stanovanje ali kakoršno drugo gmotno zaslombo. V obče se je tedaj tudi pri teh volitvah pokazalo, da tudi ubožnejši krogi ne ubogajo samo onega, ki jim govori najbolj po volji, ali ki jim največ obeta, in tako je razmera med strankami večinoma tudi pri zadnjih volitvah ostala nespremenjena.

Srednje mesto obdržali so pristaši stare liberalno-judovske stranke, in zmagal je celó šolski profesor duhovnik, ki je bil kandidiran pod krilom te stranke, — znani zrakoplavec Silberer, pristaš zmernejše, vladi prijazne stranke, propadel je v tretjem in potem zopet v drugem razredu.

V predmestji „Landstrass“ prodril je poleg dveh liberalcev samo en pristaš demokratične stranke, brezozirni rogovilež Mandel, pa s pičlo večino; sicer pa so odločno zmagovali demokratični kandidatje samo na predmestji Mariahilf v 3. razredu, v predmestji Josefstadt zmagali so sicer tudi pa še le v ožji volitvi. — Demokratje zasačili so tukaj nekaj volilskih lovcev, ki so glasove kupovali in so jih tirali k policiji.

V državnem zboru prestopila je razprava v nekoliko mirnejši tir.

Do vštete sobote dognana je bila razprava do konca naučnega ministerstva in v ponedeljek prične se finančno ministerstvo.

Danes govoril je razun družih isterski poslanec Vitezič živo opisujoč ponemčevanje v Istri. Tudi minister Gauč poprijel je zopet besedo, da bi nekako zavrnil dr. Weitlofa, pa tudi pri tej priliki ni izrekel nikakoršnega načela nasproti zahtevam Slovencev, samo toliko je izrekel, da imajo posamezni poročevalci nalogo, pazljivo spremljati razprave, poročati o posameznih pritožbah in v kolikor bi se to še ne bilo zgodilo, predložiti gradivo po natančni preiskavi, da se reši s posebno ministersko naredbo.

Vse to kaže, da hoče minister postopanje svoje odločiti še le kasneje.

Pričakuje se, da bo budgetna razprava gotova do 10. t. m., potem pa, da se pred prazniki reši še črna vojska in pa zakon o odpisavanji zemljiškega davka zaradi vremenskih nezgod.

Po praznikih pričeti se imajo seje 3. ali 4. maja.

Iz Železnikov. (*Javna zahvala.*) Blagorodna gospá Lizabeta Peterka, trgovka v Ljubljani, je bila kot tukajšnja rojakinja tako milosrčna in dobrotljiva, poslati za deset gold. predene pavole za revne učenke naše šole, ki se učijo izdelovanja ženskinih ročnih del. Naj bo s tem vrsticam blagorodni gospéj izrečena najtoplejša zahvala. Mili Bog naj Ji poplača njen znameniti dar z časnim in večnim blagrom.

V Železnikih 25. marca 1886.

Jos. Levičnik,

učitelj in načelnik krajnega šolskega sveta.

Iz Ljubljane. — Volitve v mestni odbor ljubljanski vršijo se tekoči teden dne 5., 6. in 8. aprila. Izvoliti je 12 odbornikov, namreč za III. razred, ki voli v ponedeljek 5. aprila tri, za II. razred, ki voli dne 6. aprila pet, in za I. razred, ki voli jutri 8. aprila, štiri nove odbornike.

Narodni volilni odbor priporoča za III. razred gospode: Ivana Hribarja, Antona Kleina in dr. Val. Zarnika; za II. razred gospode: Josipa Benedikta, dr. H. Dolenca, Franc Povšeta, dr. J. Vošnjaka, Tomo Zupana; za I. razred pa gospod: dr. Alfonsa Moscheta, Ivana Murnika, Miha Pakiča in Fr. Ravnikarja.

Ni dvomiti, da bodo, kakor v III. in II. razredu izvoljeni tudi jutri v I. razredu zgoraj priporočeni kandidatje brez nasprotovanja, ker se nasprotna stranka ne vdeležuje volitev. — Za mestni odbor pridobijo se

tedaj tri nove delavne moči gospodje Benedikt, Povše in dr. Vošnjak.

— † Umrl je gospod Ivan Pribožič, vojaški kurat v Ljubljani, dné 1. aprila zjutraj po dolgi mučni bolezni. Pokojni, rojen na ružnem Štajarskem, bival je več let v Ljubljani, se je vedno odlikoval kot zaveden in stanoviten narodnjak. Da je tudi umirajoč še mislil na svoj narod, to priča volilo 25 gold. za narodni dom. — Bođi mu zemlja lahka!

— Nevarno obolel je gospod dekan v Šmarji pod Ljubljano, Drobnič. Obolel je v Ljubljani in do sedaj se mu zdravje še ni toliko zboljšalo, da bi se bil mogel vrniti nazaj v Šmarjo, akoravno čujemo, da mu je nekoliko odleglo.

— O bolezni državnega poslanca Božidara Raiča se nam naznanja, da se je dne 31. marca podal v javno bolnišnico, kjer ima na 25. oddelku sobo I. razreda št. 4. Zdravnik, kateremu pripada zdravljenje, se prvi dan ni izrekel o značaju bolezni, drugi dan postalo je stanje bolnikovo nekoliko neugodnejše, ker so ga moči zapuščale in ker se je bledenje opazovalo bolj pogosto, zato dobival je bolnik ledene ohladke na glavo, in sploh se je sodilo, da vse prikazni kažejo na začetek legarja. Sobotno poročilo glasi se uže ugodnejše: Bolniku je precej bolje, menda ne bo legarja. Glava je bistra, moč nekoliko večja.

Iz poročil od včerajšnjega dne posnamemo, da je boljšanje v stanji obolelega poslanca Raiča trajalo tudi včeraj, bolnik je pri zavesti, moči njegove so primeroma dobre, vsak popoldne obhaja ga huda vročina.

Zdravnik imenuje bolezen: legarsko vročnico (tifoses Fieber). Zdravnik sodi, da nevarnosti ni, da bo pa vsikakor dalje trajalo, predno popolnoma okreva.

— Državni poslanec Hren naprosil nas je objaviti, da od glasovanja o prvem branji Scharschmidovega predloga ni izostal namenoma, temveč, da je bil zadržan, ter je pričakoval, da do glasovanja pride še le drugi dan.

— Davkovski odsek državnega zbora nadaljeval je včeraj zvečer posvetovanje vladnega predloga o odpisavanji zemljiškega davka zaradi vremenskih nezgod. Poslaniški krogi želé, da se ta postava dogotovi kár prej in da se še pred velikonočnimi prazniki sprejme tudi v zbornici. Ker je odsek do sedaj sklenil še le §. 1. postavo, tedaj bo najmanj še dve seji potreboval, da dožene to postavo v odseku.

— Predavanje o cepljenji trt ima tajnik c. kr. kmetijske družbe gosp. Gustav Pirc v nedeljo 11. t. m. dopoldne v Križovem pri Kostanjevici in popoldne v Čatežu.

— Poziv slovenskim pisateljem. Odbor „Matice Slovenske“ se obrača do vseh rodoljubnih pisateljev slovenskih z iskreno prošnjo, da bi čim preje tem bolje poslali kaj primernih doneskov za letošnji „Letopis“. Kakor lani, se bodo sprejemali tudi letos samo izvirno znanstveni in znanstveno poučni spisi iz raznovrstnih strok človeškega znanja; vendar je želeli, da bi čč. gg. pisatelji svojim razpravam izbrali take predmete, ki ugajajo potrebam naroda slovenskega ter zaradi svoje splošne zanimljivosti prijaajo večini matičinih društvenikov. Rokopisi naj se pošiljajo najpozneje do 15. maja 1886. leta predsedništvu Matice Slovenske v Ljubljani. Po pravilih določena nagrada v „Letopis“ sprejetim spisom se bode izplačevala, kadar bode knjiga dotiskana.

V imenu Matice slovenske:

Za prvosednika:

Josip Marn.

Odbornik:

Fr. Levec.